

O-r-d-b-l-i-n-d-e b-ø-r-n f-i-n-d-e-r l-æ-s-e-v-e-j-e-n h-o-s H-a-n-n-e

Hanne Maigaard fra Silkeborg er speciallærer og læsevejleder, og hun giver ordblind børn undervisning. To af dem er søskendeparret Ingeborg og Kristian Kuhr Jokumsen

TEKST: SANNE HELENE HØJBJERG
shh@mja.dk

FOTO: MARTIN BALLUND
ballund@mja.dk

Spyt bliver måske til spøt. Lugter til lågter. Bogstaverne danser og hopper rundt på papiret. Og man hakker i det samme ord igen og igen, når man skal læse det højt. Det faglige er svært, og man mister modet og lysten til at lære.

Sådan kan det sagtens være, hvis man er ordblind. Noget som syv procent af den danske befolkning er, hvilket gør, at de har større eller mindre læse- og skrivevanskeligheder og derfor svært ved at følge med i skolen på samme niveau som andre.

To af dem er søskendeparret Ingeborg og Kristian Kuhr Jokumsen, som er henholdsvis 11 og 10 år. Da det i folkeskole blev opdaget, at de er ordblind, følte deres mor, Charlotte Kuhr Jokumsen, ikke at Viborg Kommune gjorde nok for at ruste dem og resten af familien til at lære at tackle ordblindheden. Derfor søgte hun efter mere viden og faldt tilfældigvis over speciallæ-

rer og læsevejleder Hanne Maigaard, der lever af at udbyde privatundervisning fra sit hjem i Silkeborg. Siden er det blevet til et forløb på mere end to år, hvor de to søskende får undervisning hjemme hos Hanne Maigaard.

Men dette er ikke en fortælling om kommuner og deres håndtering af de ordblind børn eller om en familie, der synes, at skolen kunne gøre endnu mere for deres børn. Dette er derimod en historie om to ordblind børn med helt almindelige drømme, der rigtig gerne vil forbedre deres læsefærdigheder og muligheder - og så om en ildsjæl, der med sin viden rigtig gerne vil lære flere børn at læse og skrive.

Mod på at lære igen

Det hele begynder i indkørslen til Hanne Maigaards hus på Buskelundskoven, hvor der står skrevet rim med forskelligfarvet kridt på fliserne. »Vand, spand, mand« står der blandt andet. Ved hoveddøren er der skrevet en personlig velkomsthilsen til Ingeborg og Kristian i dagens anledning, og man skal ikke have været mange minutter i Hanne Maigaards hus, før man netop føler sig velkommen.

- Kristian var meget skoletræt, da vi søgte om hjælp ved Hanne. Han orkede mildest talt ikke mere. Og at bruge en weekenddag på at tage til Silkeborg og se på ord hos en lærer var ikke tillokkende for ham. Men så snart vi gik ud ad

”

Jeg må da indrømme, at jeg blev noget chokeret over at få at vide, at jeg har to ordblind børn, for min mand og jeg er ikke ordblind. Men jeg har nu valgt den strategi, at vi er meget åbne om det, for de skal ikke føle sig forkerte

CHARLOTTE KUHR JOKUMSEN
MOR TIL INGEBOG OG KRISTIAN

Hannes hoveddør efter vores første besøg, sagde han »hende tager vi, mor«, fortæller Charlotte Kuhr Jokumsen.

Og sådan blev det. Siden er familien kommet hos Hanne Maigaard i mere end to år en hel formiddag - cirka hver fjortende dag.

- Kig lige på det igen. Det er altså også et rigtigt svært ord: b-a-r-n-e-v-o-g-n-s-t-y-v-e-n, siger Hanne Maigaard.

Det er Ingeborg, der er ved at læse op på computeren fra bogen med lidt kringledede navn - Barnevognstyven.

- Skal vi ikke vise, hvor god du er blevet til at læse, fortsætter Hanne Maigaard.

Ingeborg Kuhr Jokumsen nikker. Hun har fået mod på at læse, efter hun er begyndt at komme hos Hanne Maigaard.

Hun er også blevet meget bedre til at læse, forklarer Hanne Maigaard. For som med alt andet gør øvelse mester, lyder det.

- Man træner sine læsefærdigheder ved at læse meget og øve sig, og Ingeborg skal nok komme til at læse - også Harry Potter. Men hun vil altid læse langsommere end dem, der ikke er ordblind, og det betyder, at hun også skal have styr på alle de mange elektroniske hjælpemidler for at følge godt med i skolen. Ellers vil hun helt sikkert komme bagefter i sin videreuddannelse, når der er lange tekststykker eller hele bøger, der skal læses i et pensum, siger Hanne Maigaard.

Derfor gør Hanne Maigaard meget ud af, at

de børn hun underviser skal være helt fortrolige med de elektroniske hjælpemidler, inden hun siger farvel til dem.

- Det er jo også at læse, når man lytter til en tekst, der bliver læst op. Så lytte-læser man bare, og i virkeligheden handler det om at kunne tilægge sig den rette viden og forstå, hvad der bliver læst, og det har ordblind ingen problemer med. De har bare svært ved selv at læse det, siger hun.

Og det er netop udfordringen ved ordblindhed, der også kaldes for dysleksi. Det er markante vanskeligheder ved at lære at læse og skrive, som beror på langsom og upræcis omsætning af bogstaver og bogstavfølger til sproglyde - en funktionsnedsættelse, der også kan måles i hjernen.

Ordblind har særlig svært ved ord, som de ikke har set før. Læse- og stavefejlene er ofte i modstrid med almindelige forbindelser mellem bogstav og lyd - eksempelvis kulde læst som kunne og dig skrevet din.

- Jeg forstår det godt, når det bliver læst op for mig. Jeg har bare rigtig svært ved altid selv at se, hvad der står. Også selvom det er et ord, jeg måske lige har fået at vide, hvad er. Når det så kommer lidt længere nede på siden, kan jeg ikke genkende det igen, siger Ingeborg Kuhr Jokumsen.

Åben om ordblindhed

Kristian Kuhr Jokumsen har også svært ved at læse og skrive, men for hans mor, Charlotte, er det allervigtigste, at han nu har fået modet tilbage.

- Det er en helt ny dreng, vi har fået. Jeg må

○ Hver 14. dag kommer familien Kuhr Jokumsen hjem til Hanne Maigaard i Silkeborg, til højre, så Ingeborg og Kristian kan få hjælp til deres ordblindhed. Børnenes mor, Charlotte Kuhr Jokumsen, er også altid med, og hun arbejder med kontorarbejde til familiens entreprenørfirma, mens børnene får undervisning. Undervisning, hvor man også gerne må have det sjovt og skrive rim-ord på vejen.

○ **Speciallærer og læsevejleder Hanne Maigaard har selv en ordblind søn, Magnus på 12 år, så hun ved godt, hvor svært det kan være at være forælder til ordblind børn. Ordblindhed er arveligt og derfor underviser Hanne Maigaard flere søskendepar som blandt andre Ingeborg Kuhr Jokumsen på 11 år og hendes lillebror Kristian Kuhr Jokumsen på 10 år. De er kommet hos Hanne Maigaard i flere år.**

rigtig meget hos familier med ordblindhed. Ikke nok med, at man har en masse at kæmpe med i forhold til det faglige, så er det stadig et tabu for nogle at have ordblind børn - eller selv at være det.

- Jeg har flere her hos mig, der simpelthen ikke vil være ved, at deres børn er ordblind. Og som helst holder det hemmeligt for andre. Men det er helt forkert, da alle kammerater i en klasse alligevel ved, at barnet har svært ved det, men måske ikke hvorfor. Det bliver langt lettere bare at være åben og høste anerkendelse for det, man trods alt kan, selvom man faktisk er ordblind, siger Hanne Maigaard.

- Jeg vil bare gerne have Hanne som lærer, siger Kristian Kuhr Jokumsen pludselig.

Helt uden forvarsel. For med hende føler han sig tydeligvis forstået og værdsat.

- Men vi er altså også meget åbne om ordblindheden i vores klasser. Det har vi lært her, og det er rart. Hanne har heldigvis også været med os i skole, siger Ingeborg Kuhr Jokumsen.

Hjertet i folkeskolen

Det er slet ikke altid, at Hanne Maigaard er med ud i børnenes folkeskoler som en del af sin undervisning. Typisk foregår undervisningen nemlig kun hjemme hos hende selv, men hun ved godt, at det også kan gøre en stor forskel for børnene, hvis hun kommer med i deres dagligdag. Noget som de fleste kommunale tilbud da også ofte gør en del ud af for også at ruste lærerne bedst muligt til barnets læsevanskeligheder.

- Man skal ikke være i tvivl om, at mit hjerte faktisk ligger ude i folkeskolen, hvor jeg også

selv har været speciallærer i rigtig mange år. De gør det bedst mulige inden for deres rammer, og der findes rigtig mange gode tilbud og lærere derude, siger Hanne Maigaard og fortsætter:

- Faktisk er mit socialdemokratiske hjerte ikke så meget for den her tanke om privatundervisning, da alle ikke får de samme muligheder, men mit ærinde er ganske enkelt, at jeg brænder for at gøre en forskel for børnene og lære nogle flere at læse, og det kan jeg her som et supplement til det andet. Derfor kan jeg ikke lade være, siger Hanne Maigaard.

Også Charlotte Kuhr Jokumsen har det svært med, at det ikke er alle børn, der kan få undervisning af lærere som Hanne Maigaard.

- Vores samfund bliver skævt, og jeg er da ked af, at det ikke er alle, der har råd til at hjælpe deres børn ekstra på den her måde. For man vil bare rigtig gerne gøre det bedste for sine børn. Det ved jeg, siger Charlotte Kuhr Jokumsen.

Skal være sjovt med ord

Tilbage til Buskelundskoven, hvor Hanne Maigaard er ved at lære Kristian og Ingeborg at læse, har de nu fokus på at hoppe rundt på et stort tæppe med de 100 ord, man bruger aller mest, mens de siger ordene højt - blandt andet »må, så, ud«. For selvom det er hård træning at skulle lære at læse bedre for en ordblind, så skal det også helst være sjovt imens.

- Det her har fået mig til at tro på, at jeg godt kan. Og at jeg har de samme muligheder som alle andre, siger Ingeborg Kuhr Jokumsen.

Der er cirka 15 ordblind børn, der i øjeblikket er tilknyttet undervisning hos Hanne Maigaard.

: fakta

ORDBLINDHED

Ordblindhed - også kaldet dysleksi, karakteriseres ved vanskeligheder med ordafkodning og dermed problemer med at læse og skrive

Omkring syv procent af den danske befolkning er ordblind

Det er en specifik indlæringsvanskelighed, som specielt giver problemer med at afkode enkeltord i skriftsproget

Ordblind er normalt begavede, og ordblindheden skyldes hverken udviklingsskader eller nedsatte/manglende sansfunktioner

Det er ikke en sygdom, men man kan arve risikoen for at udvikle ordblindhed

Ordblind kan forveksle bogstaver, der ligner hinanden såsom b og d eller p og q

Bogstavgrupper i et ord byttes også typisk om eller ændres, idet den ordblind forveksler lydene. Eksempelvis at ordet »kulde« bliver læst som »kunne«

Diagnosen kan kun stilles efter en grundig testning af læse- og sprogfærdigheder

It-baserede læse- og stavetværktøjer og specialundervisning kan være essentielle for mennesker med ordblindhed

Ved hjælp af intensiv læseundervisning kan ordblind lære at læse. Dog ofte med en lavere hastighed

○ **Hanne Maigaard med Silkeborg-firmaet »ordblindeundervisning.nu« har blandt andet udviklet computerprogrammet EyeJustRead« med støtte fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, der vandt en dansk designpris sidste år. Programmet kan ved hjælp af eyetracking og optagelse af højtlesning synliggøre børnenes vanskeligheder og hjælpe med at sætte bedst muligt ind med undervisning.**

da indrømme, at jeg blev noget chokeret over at få at vide, at jeg har to ordblind børn, for min mand og jeg er ikke ordblind. Men jeg har nu valgt den strategi, at vi er meget åbne om det, for de skal ikke føle sig forkerte, siger Charlotte Kuhr Jokumsen.

Netop her er vi inde på noget af det, der fylder